

BILAG 1

Formandens beretning ved Grundtvigsk Forums årsmøde Viborg Idrætshøjskole, 25. oktober 2025

Ved formand for Grundtvigsk Forum, Kirsten M. Andersen

Tak for ordet.

Som jeg sagde i går er vil jeg nu uddybe, hvad Styrelsen og sekretariatet har sat fokus på og gennemført i det forløbne år. Jeg vil ikke gennemgå den skriftlige beretning. Den har I haft mulighed for at læse, men jeg vil knytte an til den.

Styrelsen består af 19 valgte medlemmer. Vi er fordelt på tre hovedudvalg (kirke, skole, folkeoplysning) og jeg har i den skriftlige beretning gennemgået, hvad der har været fokus på. I styrelsen er der tre fagligt set stærke udvalg. Og temmelig enestående udvalg i deres karakter. Derudover har vi haft økonomiudvalg og medlemsudvalg.

Folkeoplysningsudvalget har medlemmer, der bringer erfaringer ind fra Højskole, kirke, efterskole, valgmenighed, læreruddannelse, journalistik, FGU. De har fokus på at eksperimentere og forny folkeoplysning.

Kirkeudvalget har medlemmer fra land og by, folkekirke, fri- og valgmenigheder, præsternes efteruddannelse og det teologiske studium.

Skoleudvalget har medlemmer fra friskole, efterskoler, AMU-center og læreruddannelse, både fra professionshøjskolerne og den Fri lærerskole.

Det betyder, at vi i alle tre udvalg kan få rigtig mange nuancer ind i en sag, og vi behøver ikke gå nogen bestemt interesseorganisations ærinde. Vi kan godt diskutere os frem til tydelige synspunkter, men vi bestræber os også på at medvirke til at sætte gode rammer for væsentlige spørgsmål. Til hver udvalg deltager en fra sekretariatet, så vi sikrer kommunikationen. Alle udvalg er repræsenteret i forretningsudvalget, så vi kan koordinere og være mest muligt opmærksom på at få ud af den viden, vi har i styrelsen. Styrelsen er afsender – sekretariatet udfører.

Styrelse og sekretariat besluttede i begyndelsen af denne periode nye pejlemærker. De medvirker til at sætte retning for arbejdet i styrelsen, sekretariat, akademi, bibliotek og skoletjeneste. Vi vil tænke på tværs (pejlemærker vist på slide).

Vi vil styrke menneskeligheden...

Vi vil skabe sammenhænge... fokus på fælles bedste

Vi vil fremme åndsfrihed...

Desuden tre målsætninger:

Vi vil blande os i en større samtale

Vi vil skabe en bæredygtig forening

Vi vil udvikle et fælles hus med betydning for demokratiet.

Vores samarbejde er afgørende for det, vi kan nå ud med – at man samarbejder med andre foreninger på ens sted. Vi har investeret i en større ambition – vi vil mere end at drifte. Vi vil gerne forny det samfund, vi er en del af. Vi har fået beskrevet, hvilke muligheder der er for at udvikle Vartov, som er en fredet bygning. Vi har nogle ganske særlige ting i Vartov: Et særligt bibliotek med samling, samarbejde med Center for Grundtvigforskning. Biblioteket skal fortsat spille en central udvikling.

Til fremme af samarbejdet i foreningen og til at styrke forbindelseslinjerne mellem Vartov og medlemmer i lokale kredse og fællesskaber. Vi er i styrelsen udmærket opmærksomme på, at I kan selv, men I skal også vide at der er mulighed for hjælp og inspiration i sekretariatet.

Vi er optaget af, at der er blodomløb i alle dele af foreningen. Grundtvigsk Forum er en landsdækkende forening, der ikke forputter sig i Vartov. Vartov er uomtvisteligt gode for foreningen, og en helt klar forudsætning for en videre udvikling af Grundtvigsk Forum.

I de i de kommende håber vi at få fondsmidler til at investere i Vartov, så vi i endnu højere grad kan bruge bygningen til at indfri vores ambitioner.

Biblioteket i Vartov er et ganske særligt specialbibliotek med en enestående samling. Det er med til at styrke samarbejdet med Grundtvig Centeret. I år gik Liselotte Larsen på pension, - og i hendes sted har Lise ansat Sara Skovborg Mortensen. Biblioteket skal fortsat spille en hel central rolle i opretholdelse og udvikling af Vartov.

Akademiet, skoletjenesten, udgivelsen af Grundtvigsk Tidende, podcast, søndagslæsninger, som igen skal finde en form, og en dynamisk hjemmeside og annonceringer på sociale medier er samlet set det de instrumenter, vi har at spille på.

Akademiet udvikler sig stadig – Ingrid Ank er i Ukraine. Sammen med Grethe laver hun blad, - og Ingrid underviser i Grundtvig for begyndere og udvikler kurser og skriver artikler af den mere specialiserede slags. Indenfor eget hus spænder vi bredt.

Oversættelserne af Grundtvig på mange sprog styrker kontakterne ude i verden. På styrelsesmødet i maj havde vi besøg af Peter Burhman, som gav os indblik i, hvad en tysk Grundtvig introduktion kan bidrage med. Når vi får ordene på tysk, rykker det ved samtaler i Tyskland, som der er brug for.

Vartov og foreningen er en sammensat størrelse. Der skal både drives et hus med udlejning, konference og køkken, og samtidig udvikles samarbejdet, så vi udfolder vores formål. Vi har en meget dedikeret og arbejdsom og fantasifuld gruppe medarbejdere i det hus.

Himmelblå 2-8 september! Gerne med satellitter ude i landet (slide med Himmelblå). Bygget på et ønske om at samle vores aktiviteter, så flere opdager at der er gang i noget. Hvis nogen af jer har lyst til at være med, vil vi gerne høre om det – gentænke aktiviteter.

I år podcast – Grundtvig og kvinderne er udkommet.

Kulturprogrammet under EU -formandskabet – det foregår også i hele landet. Kunne ikke lave det selv, men kun i samarbejde med andre. Så når vi ud til mange flere.

Dåbseminar – slut november.

Lyd i store sal – renoveret store sal. Kan hente midler ind til både Vartov og aktiviteter rundt i landet.

Indledende samarbejde med Nordisk Film om Grundtvig serie.

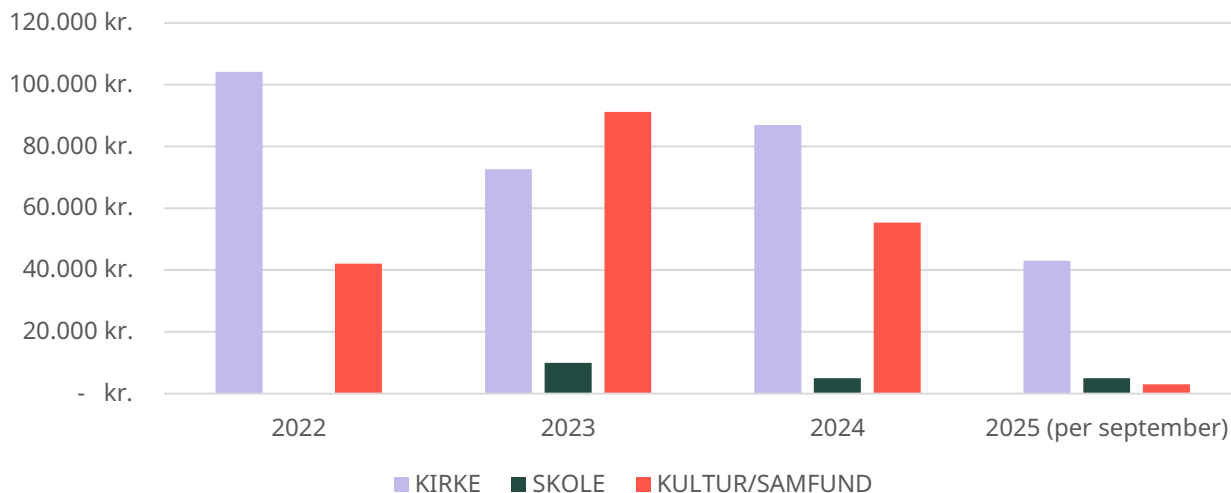
ALTSÅ: Huset og foreningen er to sider af samme sag – de er hinandens forudsætninger. Vi har en opgave i at blive ved med at være opfindsomme og at fortsat finde ud af, hvordan de to dele gensidigt understøtter og udvikles. Her må vi hjælpe hinanden, kredse, sekretariat og styrelse.

Og så har vi endnu en opgave – at vende os ud i verden og samarbejde, der hvor vi kan komme til det.

Uddeling af støtte

Hvert år støtter Grundtvigsk Forum initiativer, arrangementer og begivenheder, der på forskellig vis udfolder et grundtvigsk perspektiv på livet, tiden og verden, vi lever i. En gennemgang af, hvilke projekter Grundtvigsk Forum har støttet de sidste tre år viser følgende.

Sekretariatet har inddelt dem ud fra hovedområderne skole, kirke, kultur/samfund:

En større medlemskreds

Der er blevet arbejdet på at udvide medlemskredsen. Det betyder, at Grundtvigsk Forum i perioden 2022 – oktober 2025 er gået fra ca. 300 personlige medlemmer til ca. 800.

De lokale fællesskaber og kredse i foreningen er i samme periode gået fra 68 til 124.

I skal se hvordan de fordeler sig (fordeling vist på slide):

Fordeler vi de lokale fællesskaber i Grundtvigsk Forum på de tre hovedområder skole, kirke, kultur/samfund, ser vi, at der ikke er kommet færre lokale fællesskaber under hovedområdet *kirke*. Til gengæld har det været en prioritet at få flere lokale fællesskaber indenfor skoleverdenen. Det øgede antal af lokale fællesskaber inden for *kultur og samfund* skyldes primært de ungefællesskaber, der holder til i Kredsløbet i Vartov.

Sekretariatet har siden 2022 arbejdet strategisk med at understøtte Grundtvigsk Forum som *landsdækkende* medlemsforening. Det indebærer blandt andet følgende nye tiltag:

2022:

- Udvikling af et medlemslogo, som alle medlemsforeninger kan bruge

2023:

- Rejst 100.000 kr. til fejring af 150-året for Grundtvigs død i 9 lokale fællesskaber med tilbud om gratis Grundtvig-forestillinger
- Udviklet nyt månedligt nyhedsbrev målrettet lokale fællesskaber
- Ny inspirationsdag i Midtjylland for medlemskredse – Gellerup

2024:

- Rejst 50.000 kr. til 9 gratis Grundtvig-forestillinger i 9 lokale fællesskaber
- Inspirationsdag i Midtjylland for medlemskredse – Ry Højskole

2025:

- Rejst 125.000 kr. til afholdelse af eksperimenter med fordybelse i 5 lokale fællesskaber
- Inspirationsdag i Midtjylland for alle medlemmer – Rønde Høj- og Efterskole

2026:

- Foreløbigt rejst 65.000 kr. til afholdelse af langbordsmiddage i 2 lokale fællesskaber der blev dækket fint op, sat noget på programmet med små taler. Og tid til at snakke sammen. Til anbefaling.
- Inspirationsdag i Midtjylland for alle medlemmer – Efterskolen for Scenekunst i Malling
- Medlemmer fordelt over landet. Flest kredse i vest og flest personlige medlemmer i øst.
- Unge-indsatsen i København i Kredsløbet.
- Hvor kan der fx ligge nogle Himmelblå dage?

Vedtægtsændringer

Med disse tal og oplægget fra i går, håber jeg at have gjort det klart, at ændringen af vedtægterne ikke lægger en ny kurs.

Jeg ser vedtægtsændringerne som en sproglig justering af formålet, noget der kan forstås af vores samarbejdsrelationer, men med det samme indhold og en realitetstilpasning og nogle mindre lovbestemte ændringer.

Om lidt vil Asbjørn, som har været styrelsen formand for vedtægtsarbejdet gennemgå vores forslag til ændringer.

Det formål vi har i dag, henviser både til loven om menighedsråd §1 stk 2 med formuleringen: 'Gode vilkår for evangeliets forkyndelse og til folkeskolens formålsparagraf med ordet 'åndsfrihed'. Det er der ikke mange, der ved, og vi oplever, at det formål vi har, kræver forklaringer, at det er svært at læse, hvis ikke man kan koderne. Samarbejdspartnere læser formålet. Ikke hensigtsmæssigt med eksegetisk øvelse inden for at forstå. Det er meget svært at tale om Grundtvigs kristendomssyn uden evangeliet. Men nogen bliver usikre, når de ser ordet evangeliet og forkyndelse.

Grundtvigsk Forum skal ikke være en forening for hvem som helst, men for dem, der gerne vil være med. Vi vil gerne være en bred folkelig forening. Samarbejder styrker også vores interne forbindelse. Det er ikke noget med, at der bliver taget noget fra nogen. Dem der kan se, at vi fortsat må tage afsæt i Grundtvigs tanker og syn på kristendom og menneskeliv for at fremme og udvikle frihed og åndsliv i kirke, skole, kultur og samfund. Spænding mellem oplysning og livsoplysning.

Af alle de forskellige aktiviteter, der foregår i regi af Grundtvigsk Forum finder de i en slags koncentreret form sted på festivalen *Himmelblå* i Vartov i september: Der er arrangementer, der lige præcis sætter tankerne i spil på tværs af kirke, skole, kultur og samfund: Der er morgensang, fællessang og gudstjeneste. Der foregår eksperimenterende ting i kirken. I år var der diskussioner om teologi og natursyn, en konference om Grundtvigs kvindesyn i 1800-tallet og i dag.

Der var debatter om kirke og tro, samfunds- og skole, som man kan komme til, uanset om man få eller mange forudsætninger. Der er musik i forskellige genrer. Der er med andre ord en rigtig god blanding.

Så hvis man tænker, at evangeliet er ude af billedet og vi ikke længere vil være forpligtet på det, hvis ikke står i formålsparagraffen, så svarer det ikke rigtig til det, vi faktisk gør. Vi fremsætter derfor en formulering af formålsparagraffen, som med afsæt i Grundtvigs syn på menneskeliv og kristendom interesserer sig for kirke, skole, kultur og samfund.

Formålet er blevet kortere og umiddelbart lettere at forstå.

Vi skal med udgangspunkt Grundtvigs tanker fremme frihed og åndsliv i kirke, skole, kultur og samfund og styrke den fælles forpligtelse på folkestyret.

Grundtvigs tanker om menneskeliv og kristendom skal vi udfolde og gøre verden omkring os bekendt med.

Her står ikke vekselvirkning, evangelium, åndsfrihed, det er alle ord vi fortsat vil bruge i udbredt grad.

Som afslutning på beretningen vil jeg gerne rette en særlig tak til Lise Korsgaard for hendes måde og lede Vartov og sekretariatet på. Hun evner som få at røre i flere gryder på en gang og have gang i flere processer og projekter, så der er skub i sagerne. Det er der perspektiver i.

Kommentarer til beretning fra forsamlingen

Niels Lillelund, Karise Efterskole:

Skole delen – hvordan tænker man i forhold til vores efterskoler? Ser ikke så meget Grundtvig i de danske efterskoler. Oplever det ikke rigtig i praksis. Vi taler ikke så meget om historien og arvesølvet. Hvad kan vi som GF gøre for at 'oppe' den debat?

Kirsten M. Andersen, formand:

Det er ikke noget ordentlig svar, men har de senere år lavet *I skole med Grundtvig*. Vi har kastet vores kærlighed på EPX – Grundtvig ind i gymnasiet. Det at tale om det grundtvigske i efterskolerne er et anliggende for alle efterskoler.

Jon Sønderby, styrelsesmedlem:

I forbindelse med reformen af 10. klasse – blandede vi os i debatten fra skolepolitisk udvalg. Måske på tide at få formuleret, hvordan vi gerne vil have en grundtvigsk grundskole.

Jesper Emil Sørensen, styrelsesmedlem:

Taler om gode kolleger om det grundtvigske, tør man bekende kulør. Man sælger lidt ud: Dropper fortælling og morgensang. Det må vi have italesat.

Hans Grishauge, personligt medlem:

Tak for fantastiske beretning. Da jeg var med i Vartov – ved også, at mange tænker: Sker der ikke for meget i Vartov. Er vi ikke alle grundtvigske. Jo mere der sker i Vartov, jo mere får andre også øjnene op for det.

Anders Bech Thøgersen, personligt medlem:

Kunne godt tænke mig mere fokus på klima og biodiversitet – en af de største udfordringer, vi står med. Også GF er nødt til at forholde sig til dette

Jørgen Alfastsen, personligt medlem:

Du som er på Jorden (Michael Böss). Citat fra bogen.

Birgitte Møldrup, styrelsesmedlem:

Böss henviser til samtaler om tro, som foreningen trådte ud af. Det er et godt produkt, som har sin ret, men ikke noget det grundtvigske skulle være med i. Hvordan skal vi tale om tro i GF?

Lisbeth Andreasen, Ubberup Valgmenighed:

Har været med 4. klasse i Vartov til Himmelblå og demokratidag. Stor oplevelse at komme ind og møde andre elever. Meget stor ros til den dag. Det forgrenede sig til endnu mere.

Kirsten M. Andersen, formand:

(Til Hans Grishauge) Det at lave ting, som er nemme at dele. Henviser til julesalme i GT.
(Til Anders Bech Thøgersen) Tak for klimaspørgsmål – det er fuldstændig afgørende. Vi skal mødes og tale om den verden vi er en del af. Skal passe på med ikke kun at tale om Grundtvig.

Kirsten Sønderby, personligt medlem:

Samtaler om tro: GF var faktisk langt forud – lavede laboratorium for tro. Spændende ting for Vartov og styrelsen, måske lave nye samtalekort om tro. Fedt med samtalekort til det.

Hans Grishauge, personligt medlem:

Folkeoplysning. 5 oplysningsforbund i DK. Næsten ingen debat. Opfordring til at GF bliver det 6. forbund for at være med til at passe på vores demokrati.

Søren Fahnøe, personligt medlem:

Godt med fokus på Grundtvig i udlandet. Hvordan inspirerer arbejdet med Grundtvig i Sydkorea, Indien osv.

Kristoffer Garne, Holstebro Valgmenighed:

Program for dåbsseminar: Kan I sige lidt mere om høringsvaret?

Kirsten M. Andersen, formand:

(Til Kristoffer Garne) Vi er i proces. Det er Kirkepolitisk Udvalg, der arbejder med det. To fra styrelsen sidder i kommissionen. Vi vil gerne dele vores tanker, fordi det skal jo afleveres inden årets udgang. Vi skal nok informere om det.

Beretningen blev herefter godkendt.